

Od doma!

o bi bila ti meni preje povedala,« je izpregovorila Kosminova stara mamica k svoji snehi, »bi ne bila nikdar verjela, da ima naš Stanko tako dobro srce.«

Stanko je dopolnil osemnajsto leto, pa je moral k vojakom z drugimi svojimi vrstniki.

Izpočetka so se nam zdeli taki vojaki otročji, ker smo bili vajeni dozdej rusih brkačev, toda privadili smo se jim in občudujemo jih, ker vrše svoja vojna opravila kot stari izkušeni bojevniki. Brez strahu in pogumno se drže, ko zvedo, da jih hoče cesar na vojsko, prav tako kot se glasi naša narodna:

Kaj maramo mi,
ki smo fantje mladi,
soldatov pomanjka,
pa pojdemo mi.

Tudi naš Stanko je bil tak. Za svoja leta lepo razvit in krepak mladenič, se ni bal vojaške suknje. Toda nekaj drugega se mu je pripetilo, cesar ni pričakoval niti sam, niti drugi.

Prišlo je namreč do slovesa. Ko si je dva, tri dni pred odhodom zbiral in urejal potrebščine svojega prihodnjega poklica, se je nenadoma približala zadnja ura v krogu domačih. Tedaj je bilo pa treba napolniti torbico! Premajhna je bila! Napolnil je še drugo manjšo in jo privezal kot priklado k prvi.

Toda poglavitno: skledica namreč še ni bila spravljena. A kaj to? »Privežem jo pa kar tu zunaj, se bo vsaj poznalo, kdo sem.«

Ni šlo drugače — treba je bilo odriniti!

Pogumno in vedrih lic je Stanko podal svojo desnico povrsti od najmlajših starejšim. Pogumno in vedrih lic — saj ne gre naravnost v »ogenj«, in tudi tam ne zadene vsaka krogla, in se ne razpoči vsaka granata.

Tudi pri materi — oče namreč je že pri trênu — ki ima solzne oči strahu za sinov dušni in telesni blagor, Stankotu še ne klone navdušenost, toda stopiti je treba še k stari materi.

Visoko v letih ženica že ni več lahko prenašala otročjega vrišča in trušča, tudi prah, ki so ga dvigale otroške viharne igre, ni bil več za njena pljuča; zato se je najrajši umikala v svojo tiho sobico. Ondi je prebirala jagode na molku, natikala očala in listala v Kempčanu in v drugih častitljivih molitvenikih. Na vrsto je prišlo vsak dan, posebno v jasnem solnčnem svitu, tudi šivanje, saj pri bojevitem otroškem življenju se odpre marsikatera rana na rokavu, hrbtu ali kje drugje, in bolj potrpežljivega zdravnika za take poškodbe razen Kosminove stare matere ni bilo.

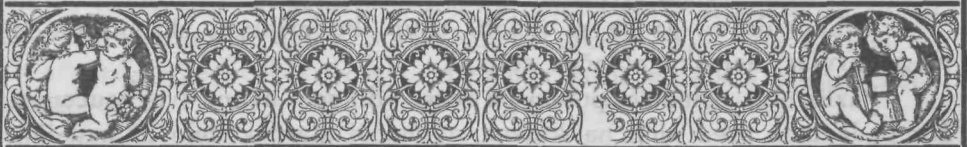
Tja noter v to tiho sobico je stopil naposled Stanko pogumnega koraka.

Mamica je uprla svoje dobre oči v mladeniča in mu stisnila desnico.

»Tako, zdaj ni drugače, da greš. Bog in ljubi angel varih naj bo s teboj, koder boš hodil!«

Slovo.

Iz stáricínih očí je posijala ljubezen in skrb za vnuka.

»Morda se ne vidiva več. Stara sem, in vsak čas me Bog lahko pokliče.«

Že pogled na blago starko, in zdaj še te besede, so vzele Stanku ves pogum. Povesil je obraz in oči, ki so se zalesketale v solzah. S težavo je spravil skoro nerazumljiv »Z Bogom« iz prsi, ko je stisnil še enkrat roko varihinji in veliki dobrotnici svojih mladih let.

»Da, nikdar ne bi bila verjela,« ponovila je stara mati, »da ima naš Stanko tako dobro srce,« ko sta se s sneho-materjo še dolgo ozirali na oni ovinek, ki je vzel Stanka — vojaškega novinca.

No, Kosminov Stanko je bil otrok, kot so drugi otroci. Dokler ni shodil, je bil v naročju pri materi, še večkrat pa pri stari mamici. Ko je shodil, se je pa držal zopet teh dveh za krilo. Ko se je pa postavil sam na svoje nože, je pa vendar semtertja zgrešil ravnotežje in je šele na tleh dobil stalno podlago, klical je zopet mater ali staro mamico.

Ko je dobil pa prve hlače, tedaj pa ni rabil več ne matere, ne stare mamice in jih ni tudi več slišal, če so ga klicali v hišo in sobo.

Kamorkoli si pogledal, izza vsakega ogla je ali pogledal Kosminov Stanko ali pa je izginil za njim.

Tak je bil Kosminov Stanko!

Danes mu je stopila pa vsa ta ljubezen in skrb dobre stare mamice pred spomin in to mu je zaprlo besedo. V prsih mu je zastal izraz hvaležnosti, pa ga je odnesel tudi v vojno službo in ga nosi še vedno skritega v svojem srcu.

In take skrite hvaležnosti je še mnogo na svetu. To naj bo staršem, vzgojiteljem in dobrotnikom v tolažbo.

Ferdinand Gregorec.

Želje.

(Japonska povest. — Zapisal Maksimov.)

Starček je pripovedoval: Resničnost stavka, da človek ne sme biti suženj svojih želj, mi potrjuje sledeča zgodba, ki sem jo pred kratkim bral.

Živel je nekje moder, nadarjen mož, ki se je pa dal tako daleč zapejlati, da je prišel ob hišo in premoženje.

Ubog kot berač se je izogibal človeške družbe in blodil po samotnih gorah, zastrih z meglami. Truden se vsede nekoč na skalo in začne razmišljevati o svojem življenju.

Toliko, da se ga že ni polotil obup, ko priplava skrivnostno do njega sivolas, beraško oblečen starček.

Pazljivo ga ogleduje, potem pa reče: »Bil sem nekoč tvoj součenec.« Ko pade mož pred njim na kolena, zgubanči starček čelo in nadaljuje: